

ORBAN, Paul Maurice, baron, advocaat, hoog-
leraar, katholiek politicus (Virton 4 februari 1889).

Na middelbaar onderwijs aan het college te Dendermonde studeerde Orban van 1906 tot '11 rechten te Leuven en vestigde zich als advocaat in Sint-Niklaas. Van 1925 tot '58 doceerde hij aan de universiteit te Gent burgerlijk en grondwettelijk recht. Van 1932 tot '65 was hij provinciaal senator voor Oost-Vlaanderen. Hij was minister van Landbouw (1947-'50) en lid van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad (1958-'65).

Orban, flamingant in de lijn van Frans van Cauwelaert, gaf zowel in zijn advocatenpraktijk als in het politieke leven blijk van zijn vaak onafhankelijke, zij het steeds loyaal-Belgische Vlaamsgezindheid. Na als een der eersten zijn eed voor het Hof van Beroep te Gent in het Nederlands te hebben afgelegd, ondernam hij in 1931-'32, als stafhouder van de balie van Dendermonde, met succes de strijd voor de vernederlandsing van de Rechtbank van Koophandel te Sint-Niklaas.

Met Emiel van Haver, stichter van de Katholieke Vlaamsche Wacht, en Willy van Gerven, advocaat, vormde hij de „drie Vlaamse musketiers”, die in oppositie tegen Hendrik Heyman opkwamen voor ruimte binnen de Katholieke Vlaamsche Volkspartij.

Van 1928 tot '32 had Orban H.J. Elias als medewerker, met wie hij, ondanks politieke meningsverschillen, bevriend bleef en voor wiens vrijlating hij na de Tweede Wereldoorlog in de Senaat 47 handtekeningen verzamelde. In 1933 koos de katholieke Vlaamse senaatsgroep onder zijn invloed (overigens tevergeefs) positie voor de kandidatuur van prof. F. Daels als opvolger van de Gentse rector A. Vermeylen. In 1936 maakte Orban deel uit van de leiding van het Katholiek Vlaamsch Volksfront, een poging om alle Vlaamsgezinde katholieken in één partij te verenigen. Hij was een van de ondertekenaars van het zg. Manifest van Antwerpen (1939), dat de benoeming van dr. A. Martens als academielid verdedigde en een (vage) culturele autonomie voorstond. Van 1940 tot '44 was hij door de bezettende overheid als hoogleraar geschorst, wat hem niet belette zich na de bevrijding in het parlement voor verzachting van de repressie in te zetten. In 1962 behoorde hij tot de tegenstanders van de overheveling van Komen-Moeskroen naar het Waalse landsgedeelte. In 1965 vroeg hij geen vernieuwing van zijn mandaat wegens onenigheid met de CVP-leiding, die een tegen de regering Lefèvre-Spaak gericht artikel van Orban, verschenen in *La Métropole* van 28 februari 1964, gelaakt had; Orban verantwoordde zijn houding in een brochure. Bij de verkiezingen van 1968 deed hij, omdat de CVP de splitsing van de Leuvense universiteit voorstond, een oproep om voor de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang (PVV) te stemmen. In 1972 werd Orban in de adelstand verheven.

WERKEN : *Mussolini en het fascisme* (1924); - *De jongste stroomingen in de ontwikkeling der federalistische staats-theorieën* (1939); - *Mijn verantwoording* (1964); - *Het parlementair stelsel in België*, in *Standen en Landen* (1966; ook als overdruk).

LITERATUUR : H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914 / 1939*, III-IV (1969).

JEAN-MARIE LERMYTE en LUDO SIMONS